

AZ ELVESZETT PARADICSOM.*)

Az Édenből örökre száműzöttek
Kétségbe esve így beszéle Ádám:

„Tehát kiűztél a paradicsomból
Egy szép gyümölcsért, oh kegyetlen Úr!
És immár hosszú ezredévek óta
Ott áll az Édenkertnek ajtajánál
Kétélű karddal öldöklő Kerúb
Az élet fája szörnyű öreként.

Oh hát csak addig kellettem neked,
Amíg nem voltam jó s gonosz tudója
És kábaságban éltem, mint az állat!

Igaz, hogy megszegtem tilalmadat
Én balga s ettem asszonyom kezéből,
Habár megmondtad, hogy, ha ízlelem
A tiltott fának csábító gyümölcsét,
Halál halálával halok meg én;
De, hogyha arra visszagondolok,
Hogyan történt meg gyászos elbukásom,
Már azt hiszem, hogy bűnös nem vagyok,
Csak szörnyű félreértés áldozatja.

A kígyó szedte rá a dőre asszonyt,
A lelkes állatok közt legravaszba,
S azt mondta, ha eendünk a gyümölcsben,
Bölcsök leszünk mindketten, a gonosznak
S jónak tudói, mint az istenek.

Én mit sem adtam a kígyó szavára,
Hisz úgy tudtam, több isten nem lehet.
Hiszen Te vagy egyetlen Istenem,
S hazugságnak véltem ravasz beszédét.
Kíváncsiságból ettem a gyümölcsben,
Csakúgy, mint Éva, a boldogtalan,
És nem, hogy én is istenné legyek.

De, midőn a tudásia szép gyümölcsét
Megettem és bölcs lettem általa,
Te megrettentél és imígy beszéltél
Megerősítvén a kígyó szavát:
„Reá kell mostan gondolnunk azért,
Kezét ne nyújtsa majd a második fán,
Az élet fáján ért gyümölcs után,
Mert akkor mindörökre élni fog
És épp olyan lesz ő, mint egy közülünk“.

*) Mutatvány a szerző költeményeinek sajtó alatt levő új kötetéből.

Így volt, oh jaj! hogy egy Isten helyett
Te istenekről szólottál vala,
S hogy ne kerüljek istenek közé,
Küültél ekkor a paradicsomból.

De mért féltél Te, az egyetlen Isten,
Ki más istent nem túrsz magad körül,
Én tőlem, a Te nagy kezed művétől?
A megfejtés egy rémes gondolat.

Te elfelejtéd azt a hat napot,
Miről az Írás első lapja szól,
Mikor megalkotád a nagy világot,
Felejtéd, hogy te vagy a Jehova,
Világteremtő egyetlen nagy Isten,
Kinek nem kell rettegni semmitől,
Hisz egyedül van, hisz mindenható,
S a mint a Könyv a második lapon,
A Mózes könyve nyilván megmutatja,
Azt hitted, hogy csak Zeus vagy, a szegény Zeus,
Hiába dörgő, akinek hatalmát
Száz s száz istennel kell megosztani
S kinek nemcsak házsártos asszonyától,
A szép Hérától kellett félnie,
De még az embertől is rettegett,
Hogy eszével megnő hatalma is.

Azt hitted pillanatra, hogy Zeus vagy
(Mily végzetes perc volt ez énnekem!)
S hogy én, a jámbor, a mezítlén Ádám,
Az égiekkel dacoló Prometheus,
A lángorzó emberbarát vagyok,
Ki a menyekből elrabolt tűzével
Naggyá akarta tenni a kis embert,
Ez a bűnéért kösziklára láncolt,
Bilincs között is félelmes Titán,
A Végzet nagy titkának a tudója,
Amely titoktól rettegett Zeus,
Igen, Te egy törpét néztél Titánnak
S ezért üztél ki a paradicsomból
Gyámoltalant és gyöngét, engemet!

De a jó Zeus megbékélt a Titánnal,
Levette róla súlyos láncait
S kebléről elzavarta a keselyt,
Amely szünetlen marcangolta máját,
S megbékélt végre az emberrel is
És a tüzet sem vette tőle el
S a Végzet is megbékélt így Zeusszal,
Akit csaknem ledöntött már a trónról.

De Te mily büntetést mértél reám!
 Nem azt panaszlom, hogy verejték árán
 Kell annyi éve enni kenyerem:
 Elég erős munkára két karom,
 De azt, mi ennél sokkal iszonyúbb, hogy
 A keselyűnél keselyűbb madárral,
 A büntudattal tépeted szívem,
 S az én gyötrelmem, törpéé, nagyobb,
 Mint volt a Zeusszal szembeszállt Titáné,
 És vége, oh jaj! nem lehet soha,
 Hiszen beoltod ivadékaimba.

Sosem iog hát ember születni többé
 Az Édenkert, a szép paradicsom
 Ártatlansága édes érzetében,
 Hisz még az istenadta gyermek is
 Bűnben fogantnak érzi most magát
 S kezdettől fogva kárhozatra szánitnak.

Hiába süt rá éltető napod,
 Nem érzi ő sugára melegét,
 Hiába illatoz felé virág,
 Ő a virág közt is kígyót keres
 És a felé mosolygó nő szemében
 Nem üdvét látja, csak szennyes bűnét.
 Megmérgezettnek érzi a kehelyt,
 Amely kínálja az öröm borát,
 S útálja ezt a gyönyörű világot
 És egy fantómért vész a földi üdv.
 Irtóztató a mult és a jelen
 S homályba van burkolva a jövő.

És még Te ígérsz megváltást nekem,
 Neveddel is rettentő Jehova!
 Megváltást Tőled nem remélek én:
 Hisz Tőled kell egykor megváltani
 Ezt a rémektől meggyötört világot.
 De van még rajtad kívül is Erő,
 Amely, hiszem, nálad hatalmasabb,
 Mitől már Zeus is nem hiába félt:
 A Végzet ez, vagy, ami ezzel egy,
 A mindent, mindent szétrágó Idő.
 Rettegd fogát! Nem léssz örök Te sem.

És én itt, e keserves pillanatban,
 Méltatlan sorsom kínos érzetében
 Bódultan érzek olyan ihletet,
 Amilyet érez Delphi jóshelyének
 Apollótól megszállott Pythiája,
 S ez őrzöngő szent elragadtatásban

Már látom a Végzet határozatát:
 Hogy egykor eljön a Te alkonyod
 S elmúlsz Te is, mint Zeus vagy mint Wotán,
 Harag s gyűlölség szörnyű Istene!

Hisz halványítja máris egyre jobban
 A Te ijesztő zordon képedet
 A Golgotán az áldozat báránya,
 A szeretetben nagy galileus.
 Nem vagy, Te rém! Názáret Istene:
 Te Mózesé vagy és nem Krisztusé.

Lesz még idő, lesz, amikor meging
 A lángokádó Sinai hegye,
 Rejtőzéseknek borzalmas tanyája,
 Ahol halál lesett a híveidre,
 Ha megpróbáltak közeledni hozzád,
 S csodálkozott, ki élve lekerült
 A szent hegyről, az Isten szent hegyéről.

Lesz még idő, mikor törpülni kezdesz
 És megnövekszik majd a törpe ember!
 Nem én, akit te formáltál a porból
 Alázatosnak s jámborlelkűnek,
 De az, kit az emberbarát Prometheus,
 Az ősművész, ez a titáni szobrász
 Formált agyagból bátornak s erősnek,
 Kinek fejére bölcs Minerva tett
 Lelket szép himes pille képiben
 S ki az Olympuson nevelkedett.

Pallástól nyert, Apollótól kimivelt
 Elméje szárnyán ez magasbra szárnyal,
 Mint trónod áll, és lábad zsámolya,
 Zafirkőből csináltatott nagy állat,
 Mit Áron s Mózes látott egykoron,
 Megdől s nem retteg Tőled senki többé.

Lesz még idő, lesz, amikor Te csak
 Sötétben félő gyermek réme léssz
 S a megváltás órája ez leszen.

Halld hát: nem lesz megváltás e világon,
 Amíg Te üződ zsarnok kényed itt
 S míg a szívekben a zord Sinait
 Nem váltja föl a kegyesebb Olympus“.

Így szóla Ádám s ment vigasztalódva
 Verejték árán enni kenyerét.